

# K R O N I E K EEN REDEN OM ZICH AAN TE KLEDEN

uit te groeien tot een zeer interessante productie. Vincent en Charreux werken sinds jaar en dag samen en doen ook nu weer een beroep op plastisch kunstenaar Jean-Paul Chambas als scenograaf. Het resultaat van deze driedelige samenwerking was alvast op scenografisch vlak verbluffend: er wordt gewerkt binnen een bifrontaal decor, dat wil zeggen dat het dertig meter lange speelvlak zich situeert tussen twee toeschouwertribunes in. Opmerkelijk daarbinnen is de ingenieuze teekental die Chambas hanteert: allerlei objecten al dan niet refererend naar de Antieke oudheid, uitvergrotingen van details naast heel kleine tekens maken deze voorstelling tot een zeer rijk, bijna onuitputtelijk kijkspektakel. Bij de premierereeks in Avignon ontbrak bij de acteurs nog wat het globale overzicht, noodzakelijk om de volledige spanningsboog van de voorstelling te beheersen. Vooral wanneer de plot gemeengoed is (bij het Oedipoesgegeven vanzelfsprekend het geval) is het gevaar reëel dat er al eens zwakke momenten binnensluipen. Maar los daarvan: deze Oedipoes, met de titelheld getypeerd als een modern dictator, wordt eenmaal ingespeeld een zeer relevante adaptatie.

Alex Mallems

La Mission/Au Perroquet Vert is van 15/9 mee te maken in het Théâtre Vidy-Lausanne; van 17 tot en met 22/10 in het Théâtre National Populaire-Villeurbanne; van 7/11 tot en met 2/12 in het Théâtre de la Ville-Parisijs en van 5 tot en met 9/12 in het T.N.B.-Bruxelles. La Célestine loopt nog van 19/9 tot en met 5/11 in het Théâtre national de l'Odéon. De Oedipe-trilogie is te zien van 3/10 tot en met 14/1/90 te zien in Nanterre Amandiers en gaat aansluitend op tournee naar o.a. Clermond-Ferrand, Sartrouville, Caen en Lille.



Marche funèbre pour chat - foto C.M. Ryckeboer

## Bruzzle

Overdaad is het voornaamste gevoel bij festivals. Wat anders beperkt blijft tot proeven, wordt nu zwelgen, slempen, brassen. Een culturele *grande bouffe*, waarbij de overvloed vaak het gebrek aan kwaliteit moet oversausen. Maar overdaad baat. Dergelijke tien-kopen-twee-betalen aanbiedingsvormen laten je in een geklonterd tijdsbestek kennismaken met de markt: het laat de veelvormigheid ervan zien, en de nieuwe ontwikkelingen die aan de gang zijn. Net zoals de Ancienne Belgique zijn Torhout/Werchter nodig heeft, en de Fnac de Buchmesse, profiteert de dagelijkse theatergang van het gezwollen festivalgebeuren. Het theater vestigt de aandacht op zich, referentiepunten worden gedeeld, horizons verruimd, normen gewet. Festivals zijn een noodzakelijke affiche voor de kunst (zie *Et cetera* 23:34-38).

Een theaterfestival bestond er eigenlijk niet meer in Vlaanderen, sinds het Kaaitheater de tweejaarlijkse festivalformule inruilde voor een continue jaarwerking. Dat tekort wordt sinds kort door Bruzzle opgevangen, een co-organisatie van de Brusselse driehoek Beurschouwburg, Ancienne Belgique en Kaaitheater, en meteen een opvolger voor het zomerse buitenleven van Mallemunt en Piazza. Deze co-operatie reflecteert zich in een eerste opvallend kenmerk van dit nieuwe festival: het combineert de verschillende specialisaties tot een festival van de podiumkunst waarin theater, dans, muziek, maar ook video evenwaardig aan bod komen. Of daarmee ook een doorstroming tussen de verschillende publieksdelen mogelijk werd, en concertgangers zich nu ook lieten verleiden tot theaterbezoek en vice versa, blijft vooralsnog onzeker. Gelegenheid was er anders genoeg.

Amputeren we eventjes het theatergedeelte van het festival, dan

wordt de overdaad onmiddellijk veel zuiniger. Theater-Bruzzle is in alle opzichten een festival van beperkingen. Beperkt in zijn uitstraling: met het fel verminderd buitengebeuren op het Muntplein roert het stadsbeeld nauwelijks een rimpel; beperkt in het aanbod: enkel Nederlandse en Vlaamse groepen kwamen er in voor, geen spoor van een internationale dimensie. Bruzzle beperkte zich binnen de gekende grenzen, en kreeg daardoor de sfeer van een dorp in de stad, waarbij men steeds dezelfde mensen ontmoet, op vertouwde plaatsen. Dat is aangenaam maar ook treurig. Aan provincialisme hebben we in Vlaanderen zo al wel genoeg.

De beperking is uiteraard een keuze van de programmatie (Theo Van Rompay), waaraan echter ook financiële motieven niet vreemd zullen zijn. Daarmee manifesteert Bruzzle zich als tegenpool van het overdaadfestival: niet de kwantiteit staat voorop, maar de zorgvuldige selectie; niet de dure namen, maar het kleine relevante werk; niet de grote zalen maar de directe interactie van de kleine-schaal-productie. Overloopt men het selecte programma, dan drukt de beperktheid zich ook nog op een andere manier uit, namelijk in doorgedreven koppige eenzijdigheid. Bruzzle was, nog meer dan de eerste editie, Discordia. Discordia in Kipphardt, Tsjechow, Coward, Rijnders, Herzberg, Bernhard, Reisel. Discordia op verschillende locaties. En Lamers daar tussenin fietsend van de ene hoofdrol naar de andere: tekst steeds binnen leesbereik, plotse stemverheffingen, wijde armbewegingen, scherpe hoofddraai. Tics en conventies van dit merkwaardige, maar zeer belangrijke repertoiregezelschap, worden na de zoveelste productie zichtbaar. Maar ook de diversiteit in de aanpak van het materiaal, en de heterogeniteit van het acteren. Verbluffend blijft in elk geval de simpelheid in de encensering: hoe b.v. in *Oom Wanja* van Tsjechow een reeks van achter elkaar opgehangen gordijnen die in de loop van het stuk één voor één openschuiven, een enorme rijkdom aan betekenis kan genereren; of de positie van de (prachtige) meubels al alles vertelt over de verhoudingen tussen de personages. Hoe b.v. in *Private Lives* van Coward de beperking tot twee acteurs veel scherper en hilarischer de mechanismen van de man-vrouw verhouding blootlegt dan een normale bezetting. Hoe b.v. in *Kras* met nog minder middelen hetzelfde failliet getoond wordt. Discordia's vermagering van de theatrale mogelijkheden tot wat essentieel lijkt, legt bloot, schraapt af, laat de geraamtes zien, maar valt af en

toe terug tot de armoedegrens bij b.v. *Op de hellingen van de Vesuvius* van Reisel dat daardoor geen reliëf krijgt: een overdaad aan schaarste.

Bruzzle bood de gelegenheid Discordia in te halen, hoewel de groep met zijn theatrale beweeglijkheid altijd wel voorop blijft fietsen. Dergelijke eenzijdigheid in het programma-aanbod is gepermitteerd (ten minste voor wie geen hekel heeft aan de Discordiestijlen), wanneer naast de retrospectieve van het werk van een groep genoeg ander moois te ontdekken valt. Dat was in Bruzzle niet het geval. Met name de eigen creaties bleven ondermaats. Het drieluik *De grenssteen* van het gezelschap Dito Dito (bespreking verder in dit nummer) toonde nog eens hoe gevaarlijk de keuze voor eclectisme is: wanneer de beoogde spanning tussen de verschillende stijlonderdelen afwezig blijft, rest enkel afstand en leegte. De productie *Marche funèbre pour chat* van het trio Van Dijck, Turbiasz en Dehollander gaat gebukt onder het niet ingedijkte talent van Van Dijck: de acteerkwaliteit t.o.v. de twee anderen ligt te hoog, waardoor toevlucht nodig was tot allerlei overbodige scenische invallen. De Vlaamse inbreng in dit festival - en daarmee breekt het ook een Kaaitraditiebleef dus beduidend onder niveau. Zeker in vergelijking met de dramaturgische strooptocht van de Discordiamarathon, ook met de beeldende kwaliteit van de producties *Het heengaan* (Ritsema, bespreking in vorig nummer) en *On Wings of Art* (Onafhankelijk Toneel). Het ene is een les in schoonheid (kostuums, kleuren, geluid, houdingen, bliken), het andere een vrolijk relativerend discours over kunst en leven. In beide gevallen ook een onderzoek in duur: de duur van de leegte die veeft (*Het heengaan*) en de duur van de dichtheid die vermoeit (*On Wings of Art*). Deze laatste productie was het afgelopen seizoen eigenlijk al geruime tijd in het 't Stuc in Leuven te zien, net zoals *Kras* en *Tulpen Vulpen* al in Brussel te gast waren, of *Tête vue de dos* van Cassiers, Maillard en Van Damme op vele plaatsen. Dat geldt ook voor de twee 'grote' producties in deze Bruzzle-editie die in een ruimere zaal geprogrammeerd waren: *Otome*, *Otome* van Rosas en *Les portuses de mauvaises nouvelles* van Vandekeybus. Bruzzle wordt daardoor een soort tweedekans festival waarop belangrijke producties een ruimer publiek kunnen bereiken of getoetst worden op een eerste indruk. Zo evolueerden we van overdaad naar schaarste, van schaarste naar herkauwen. En of dat nog de taak is van een festival?

Luk Van den Dries